

Dit document legt uit hoe de garanties voor een exploitatiebijdrage en steun bij liquiditeitsproblemen geregeld zijn binnen de Tomingroep (GR en BV) en hoe de deelnemende gemeenten hierin meedoen.

Kernboodschap

- Tomingroep bestaat uit het Schap (Gemeenschappelijke Regeling / GR) en een BV; in de uitvoering functioneren zij als één geheel;
- Het gaat in deze notitie om twee samenhangende, maar verschillende onderwerpen: (1) het exploitatieresultaat (winst/verlies) en (2) liquiditeit (geld in kas);
- Binnen Tomingroep is het exploitatieresultaat ongelijk verdeeld: de GR heeft structureel een overschot en de BV structureel een tekort (tot enkele jaren geleden was dat omgekeerd);
- Daarom ondersteunt de GR de BV met een garantstelling voor een exploitatiebijdrage (voor 2025 tot € 6,7 miljoen en 2026 tot € 7,6 miljoen per jaar) om het eigen vermogen van de BV op minimaal niveau te houden;
- Ook voor 2027 wordt in de conceptbegroting van de GR uitgegaan van een garantstelling voor een exploitatiebijdrage aan de BV van € 7,6 miljoen;
- Naast resultaat is voldoende liquiditeit nodig om salarissen en rekeningen tijdig te kunnen betalen. De garantstelling van GR naar BV is bedoeld om te zorgen voor voldoende liquiditeit en daarmee de continuïteit van de BV.

Inleiding

In de praktijk functioneren de GR en de BV als één samenhangend geheel. De BV is het uitvoeringsorgaan van de GR. De GR bezit de gebouwen en is de werkgever van de medewerkers met een Wsw-indicatie. De BV is werkgever van de medewerkers met een traject vanuit de P-wet en van alle medewerkers met een regulier dienstverband. In de BV vinden alle werkzaamheden en ondersteunende activiteiten plaats, óók ten behoeve van de GR (b.v. P&O, financiën, salarisadministratie, gebouwbeheer, werkbegeleiding en arbeidsontwikkeling). Als er geen Tomingroep BV was, zouden vrijwel alle activiteiten van de BV, en de daarbij behorende negatieve exploitatie, één-op-één door de GR moeten worden uitgevoerd.

Omdat de Wsw-subsidie van het rijk relatief ruim is en de vergoeding/subsidie rond de Participatiewet structureel ontoereikend is om de bedrijfsvoering in de huidige vorm door te zetten, ontstaat binnen Tomingroep sinds enkele jaren een structureel financieel overschot in de GR en een structureel tekort in de BV. Door het verder afnemen van de aantallen medewerkers met een Wsw-indicatie en het licht toenemen van medewerkers vanuit de P-wet, neemt die scheve verhouding steeds verder toe.

In financiële zin gaat het over twee verschillende vraagstukken. Enerzijds het exploitatieresultaat en het gevolg daarvan op het eigen vermogen van Tomingroep (GR en BV samen), en anderzijds hoeveel liquide middelen beschikbaar zijn om de rekeningen te betalen.

Definities:

- Exploitatieresultaat: het saldo van baten en lasten over een jaar (winst/verlies). Dit werkt door in het eigen vermogen doordat winst of verlies opgeteld wordt bij of afgetrokken wordt van het eigen vermogen van het schap en/of de BV.;
- Liquiditeit: de beschikbare geldmiddelen op de bank/in kas om verplichtingen (zoals salarissen en facturen) tijdig te betalen.

Exploitatieresultaat

De gezamenlijke financiële exploitatie van Tomingroep is, net als bij vrijwel alle collega-Sociaal Ontwikkel Bedrijven die nog voor een groot deel een uitvoeringsmodel hebben dat leunt op de (financiering van de) WSW, structureel negatief. Omdat binnen Tomingroep de GR een positieve exploitatie kent en de BV een negatieve, ondersteunt de GR de BV met een jaarlijkse exploitatiebijdrage. Het Algemeen Bestuur heeft de exploitatiebijdrage van de GR aan de BV voor 2025 en 2026 vastgesteld op respectievelijk € 6,7 miljoen en € 7,6 miljoen. Voor 2027 wordt in de conceptbegroting van de GR uitgegaan van een exploitatiebijdrage van GR aan BV van € 7,6 mln. Op deze wijze blijft het eigen vermogen van de BV op een vastgesteld, en voor de accountant met het oog op het waarborgen van de continuïteit, noodzakelijk minimum van € 2.500.000.

Naar verwachting kan tot en met 2026 het negatieve geconsolideerde resultaat worden gedekt uit het eigen vermogen van de GR (dus binnen de Tomingroep). Vanaf 2027 zijn er twee mogelijkheden om de negatieve exploitatie te dekken:

- 1) **Binnen Tomingroep** : Stille reserves in de vorm van overwaarde van de gebouwen die in eigendom zijn van de GR kunnen vrijgemaakt worden door de gebouwen te verkopen, bijvoorbeeld aan deelnemende gemeenten. Naar verwachting zal die boekwinst genoeg zijn om een negatief exploitatieresultaat in 2027 geheel te dekken, en/of,
- 2) **Van buitenaf** : De deelnemende gemeenten compenseren, zoals in de gemeenschappelijke regeling is overeengekomen, het negatieve exploitatieresultaat door een aanvullende bijdrage aan de GR.

Liquiditeit

De garantstelling waarover het algemeen bestuur een voorgenomen besluit heeft genomen, en waarvoor een zienswijze van de gemeenteraden wordt gevraagd, gaat over liquiditeit binnen Tomingroep van GR naar BV. De garantstelling is nodig omdat de accountant en derden zoals klanten en leveranciers moeten kunnen uitgaan van de continuïteit van de BV.

Naast het tot en met 2027 dekken van het negatieve exploitatieresultaat (via eigen vermogen, stille reserves of gemeentelijke bijdragen), moet er steeds voldoende liquiditeit (geld in kas) zijn om de salarissen en lopende rekeningen te betalen, zowel binnen de GR als binnen de BV. Er zijn inkomsten vanuit werkzaamheden voor opdrachtgevers en inkomsten uit verstrekte vergoedingen en subsidies. Bij een structureel negatief resultaat wordt het beschikbare geld in kas echter steeds krappere. Op die manier hangen het exploitatievraagstuk en het liquiditeitsvraagstuk dus samen.

Hoewel Tomingroep als geheel nu nog een positief eigen vermogen heeft, wordt op dit moment al (cash) geld geleend van de Bank Nederlandse Gemeenten. Dit komt omdat het eigen vermogen vooral opgesloten is in de waarde van de vaste activa/gebouwen. Met die

waarde alleen kunnen geen rekeningen worden betaald. Bij een structureel negatieve exploitatie is er een limiet aan de hoeveelheid geld die een bank aan een gemeenschappelijke regeling wil lenen, ook al staan de deelnemende gemeenten garant achter de GR. Volgens de huidige prognose wordt het geld in kas eind 2026 zo krap dat aanvullende liquiditeit via een andere weg dan bancaire financiering beschikbaar moet komen. Daarvoor zijn meerdere mogelijkheden, maar de twee meest voor de hand liggende zijn:

- 1) **Binnen Tomingroep:** De verkoop van panden, bijvoorbeeld aan de eigen gemeenten, levert zoveel cash geld op dat er in ieder geval tot het einde van 2027 voldoende geld in kas is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen, en/of,
- 2) **Van gemeenten:**
 - a. Enkele deelnemende gemeenten verstrekken leningen aan Tomingroep, bijvoorbeeld met panden als onderpand.
 - b. Alle deelnemende gemeenten verstrekken de voornoemde extra bijdrage op basis van de GR bepalingen, dan zou die bijdrage tegelijkertijd ook ondersteuning van de liquiditeit kunnen zijn.)

Het is voor de accountant van de Tomingroep en voor derden niet alleen belangrijk om te weten dat de BV is gegarandeerd van exploitatiebijdragen van de GR, maar ook dat er steeds voldoende liquiditeit is tot en met 2027. Voor de bepaling van de hoogte van de garantstelling voor liquiditeit (van de GR naar de BV) in 2026 en 2027, is aangesloten bij de exploitatiebijdragen van GR naar BV voor 2025 en 2026. Dit betekent dat ook voor de liquiditeitsgarantie in 2026 en 2027 is gekozen voor een limiet van € 7,6 miljoen. Dit is hoger dan wat wordt verwacht daadwerkelijk aan liquiditeit nodig te zijn. Het kan verwarrend zijn dat deze bedragen exact gelijk zijn, maar het gaat uitdrukkelijk om 2 naast elkaar geldende afspraken.

=====